

Sygn. akt **III AUa 2494/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Dorota Goss-Kokot

SSA Wiesława Stachowiak /spr./

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 r. w Poznaniu

sprawy **W. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o rentę socjalną i rentę rodzinną

na skutek apelacji W. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 9 kwietnia 2015 r. sygn. akt VIII U 3986/14

oddala apelację.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marta Sawińska	SSA Dorota Goss-Kokot
-------------------------	--------------------	-----------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.:

- decyzją z 29 maja 2014 roku, znak (...), na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz art. 7 ust. 1 ustawy z 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej odmówił W. B. prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy od 1 lutego 2013 roku, a niezdolność ta pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, ale od 1 października 1992 roku wnioskodawca jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy;

- decyzją z 29 maja 2014 roku, znak (...), na podstawie art. 65 i art. 67 ustawy emerytalno-rentowej odmówił W. B. prawa do renty rodzinnej.

Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony powinien wykazać powstanie całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowitej niezdolności do pracy przed ukończeniem 16 roku życia (tj. przed (...) roku) lub w trakcie nauki szkolnej od 30 czerwca 1975 roku do 31 sierpnia 1978 roku lub od 1 września 1982 roku do 30 czerwca 1984 roku.

W. B. wniósł odwołania od obu decyzji, podnosząc że ma wadę wzroku od urodzenia, wada ta pogłębia się; obecnie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 9 kwietnia 2015 roku w sprawie VIII U 3986/14 oddalił odwołania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. B. (ur. (...)) z zawodu jest technikiem mechanikiem obróbki skrawaniem. Ostatnio pracował w latach 1981 – 1991 jako inwentaryzator. Od 1992 roku nie pracuje.

Decyzją z 10 maja 1993 roku odwołującemu przyznano rentę z tytułu niezdolności do pracy (rentę inwalidzką I grupy inwalidów) na stałe.

25 kwietnia 2014 roku odwołujący wystąpił z dwoma wnioskami: o rentę rodzinną oraz o rentę socjalną.

Rozpoznając te wnioski, organ rentowy przyjął za podstawę ustaleń faktycznych odnośnie do stanu zdrowia odwołującego orzeczenie lekarza orzecznika z 9 kwietnia 2013 roku (wydane przy rozpoznawaniu poprzedniego wniosku o rentę socjalną).

Zgodnie z tym orzeczeniem:

- odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy co najmniej od 1 lutego 2013 roku, a całkowita niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej,

- niezdolność do pracy nie powstała przed 30 czerwca 1975 roku, ani w okresie od 20 czerwca 1975 roku do 30 czerwca 1984 roku.

Na podstawie w/w orzeczenia, stwierdzając brak nowych okoliczności, powstałych po dniu jego wydania, które mogłyby uzasadniać ponowne badanie odwołującego organ rentowy wydał obie zaskarżone decyzje.

Biegły sądowy lekarz okulista u odwołującego rozpoznał wysoką krótkowzroczność degeneracyjną obu oczu ze znacznym upośledzeniem ostrości wzroku, stan po operacji odwarstwienia siatkówki oka prawego, ograniczenie odwodzenia obu oczu. Biegła okulistka stwierdziła, że od 1982 roku nastąpiło znaczne pogorszenie funkcji wzrokowej odwołującego.

W konkluzji biegła podała, że odwołujący jest całkowicie i trwale niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed 18 rokiem życia i odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy oraz do samodzielnej egzystencji ani całkowicie niezdolny do pracy z początkiem tej niezdolności przed 30 czerwca 1975 roku, w okresie od 30 czerwca 1975 roku do 31 sierpnia 1975 roku oraz od 1 września 1982 roku do 30 czerwca 1984 roku.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji w pierwszej kolejności dokonał oceny zasadności decyzji odmawiającej odwołującemu prawa do renty socjalnej. Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 7 ust. ustawy z 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej, nie przysługuje ona osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy, a takie świadczenie miał przyznane odwołujący.

Następnie Sąd Okręgowy powołał przepisy dotyczące renty rodzinnej, w szczególności art. 68 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS oraz wskazał, że zgodnie z niekwestionowaną przez strony opinią biegłej, odwołujący jest całkowicie i trwale niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed 18 rokiem życia, całkowita niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji ani całkowita niezdolność do pracy nie powstała przed (...)roku, ani w okresach późniejszej nauki w szkole lub szkole wyższej, tj. od 30 czerwca 1975 roku do 31 sierpnia 1978 roku oraz od 1 września 1982 roku do 30 czerwca 1984 roku.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, dziecko, które stało się całkowicie niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji po osiągnięciu wieku określonego w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie nabywa prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 tej ustawy (uchwała SN (7) z 29 września 2006 roku w sprawie II UZP 10/06, oraz późniejsze orzecznictwo idące w tym kierunku, zreferowane przez M. Bartnickiego [w:] Antonów K. (red), Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz, LEX 2014).

Apelujący zaskarżył wyrok w całości składając apelację i wnosząc o jego zmianę poprzez przyznanie mu spornych świadczeń.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Odwołujący wraz z apelacją przedstawił kopie fotografii przedstawiających go w okresie dzieciństwa (od 4 do 14 roku życia) i wniósł o uwzględnienie ich przy rozstrzygnięciu. Skarżący podniósł, że stanowią one dowody istnienia u niego już przed 16 rokiem życia znacznej wady wzroku. Apelujący domagał się uzupełnienia dowodu z opinii biegłej, która nie dysponowała w postępowaniu przed Sądem Okręgowym dokumentacją, pozwalającą ocenić stan wzroku skarżącego. Dowód z opinii uzupełniającej powinien pozwolić na ustalenie tego, czy wada wzroku odwołującego jest wrodzona czy też nabyta. Jeżeli jest wadą nabytą, to biegła powinna wypowiedzieć się co do tego, w jakim tempie postępowala utrata wzroku u odwołującego, przy założeniu, że nie została spowodowana zdarzeniem nagłym.

Apelujący nie zakwestionował podstaw, na których Sąd Okręgowy oparł wyrok w zakresie stwierdzenia braku prawa po stronie odwołującego do renty socjalnej.

Odwołujący jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy na stałe i w związku art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, prawo do takiego świadczenia mu nie przysługuje.

Podkreślić przy tym należy, że w sprawie poza sporem pozostawało ustalenie, iż całkowita niezdolność do pracy odwołującego powstała w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Stąd prowadzenie postępowania dowodowego w celu ustalenia, że odwołujący już w dzieciństwie miał istotną wadę wzroku było zbędne.

Na gruncie przepisów o rencie socjalnej ustawodawca wymaga aby niesprawność organizmu, która skutkuje całkowitą niezdolnością do pracy powstała przed ukończeniem 18 roku życia. Następuje rozróżnienie dwóch stanów zdrowia: naruszenia sprawności organizmu i całkowitej niezdolności do pracy. Pomiędzy tymi dwoma stanami zachodzi

związek przyczynowy albowiem całkowita niezdolność do pracy musi być wynikiem naruszenia sprawności organizmu powstałego przed 18 rokiem życia.

Jednakże nie oznacza to aby całkowita niezdolność do pracy musiała występować już przed 18 rokiem życia. Ten warunek musi być spełniony w okresie późniejszym. Natomiast przed 18 rokiem życia musi dojść do takiego naruszenia sprawności organizmu, które spowodowało całkowitą niezdolność do pracy, i w niniejszej sprawie jest to bezsporne

Moment powstania niezdolności do pracy u odwołującego jest natomiast istotny dla ustalenia prawa do renty rodzinnej. Zgodnie z art. 68 ust.1ustwy emerytalnej dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Odwołujący mógłby nabyć prawo do renty rozdzielnej, w przypadku wykazania, że stał się całkowicie niezdolny do pracy co najmniej do 30 czerwca 1984 roku.

Mając na uwadze powyższe, wyniki postępowania dowodowego przeprowadzonego przed Sądem I instancji oraz stanowisko odwołującego wyrażone w apelacji, Sąd II instancji uznał, że w sprawie zachodziła potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego. Sąd zobowiązał biegłego lekarza okulistę do wskazania, dlaczego stwierdzenie znacznego pogorszenia funkcji wzrokowej u odwołującego od 1982 roku nie czyniło go całkowicie niezdolnym do pracy.

W opinii uzupełniającej z 2 maja 2016 roku (k. 114) biegła wskazała, że istniejące u odwołującego w 1982 roku naruszenie funkcji narządu wzroku nie spowodowało całkowitej niezdolności do pracy od 1 września 1982 roku do 30 czerwca 1984 roku. Stan narządu wzroku pozwalał odwołującemu w tym okresie na wykonywanie prostych prac, nie wymagających dobrej ostrości wzroku.

Wobec powyższe, nie ma podstaw do uznania odwołującego za całkowicie niezdolnego do pracy przed 30 czerwca 1984 roku.

Wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu i apelacja odwołującego jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marta Sawińska	SSA Dorota Goss-Kokot
-------------------------	--------------------	-----------------------